
Václav Harant: Vysoké školy musí být aktivnější

Václav Harant: Vysoké školy musí být aktivnější

Protestní aktivity studentů a pracovníků vysokých škol jsou varováním a výzvou. Jasně vyjadřují nutnost provést reformu našeho vysokého školství.

Ale jakou? Jak systém změnit, aby byl funkční, měl dostatek peněz a zároveň ještě více nezatěžoval ani kapsy studentů, ani přetížený státní rozpočet, potažmo nezvyšoval daně?

Za řešení rozhodně nepovažuji současnou praxi, kdy školy jsou v roli prosebníků u dveří státní administrativy a studenti kryjí rostoucí náklady na vzdělávání pracovními aktivitami mimo náplň jejich studia. Jejich "různé" pracovní poměry, jež v mnohém připomínají buď brigádníčení minulých desetiletí, anebo praxi šedé ekonomiky, pouze odčerpávají duševní a fyzické síly mladých lidí a odvádějí jejich motivaci nesprávným směrem.

Za řešení považuji to, co již řada kateder realizuje ve spolupráci s průmyslovými firmami, včetně naší společnosti. V těchto případech vysokoškolská pracoviště řeší na zakázku a ve spolupráci s průmyslem výzkumné a vývojové úkoly. Průmysl tak těží z intelektuálního potenciálu vysokých škol. A katedry a studenti ze zdravé konfrontace s nejvyspělejším světem. Navíc mají bohatý zdroj příjmů.

Rozvoj talentů na školách se tak odvíjí přesně podle potřeb hospodářských subjektů. Studenti mají přístup ke špičkovému know-how a již během studia získávají do svých životopisů léta praxe.

Bohužel takových příkladů je u nás v porovnání s vyspělým světem málo. Malý je jak počet skutečně aktivních kateder, tak podíl získaných financí na celkovém rozpočtu škol.

Zisk z práce na zakázku přitom tvoří na západ od naší hranice více než polovinu, a v nejednom případě i tři čtvrtiny finančních zdrojů školy. U nás jen malé procento.

Co je potřeba udělat, aby se situace změnila? Průmysl má v těchto kontaktech rezervy, ale aktivitu musí rozvinout především pedagogičtí pracovníci.

Měli by být nejen vědci a pedagogy, ale také obchodníky. Měli by provádět systematický marketing a ještě více propojit svou akademickou úroveň s potřebami praxe.

Pouze obchodními vztahy s průmyslem, jenž jasně vyjadřuje poptávku, se školám podaří nepřímo nastavit a podpořit ty směry, specializace a studijní obory, které mají perspektivu a vyžaduje je trh.

Jen takovým přístupem se podaří lákat studenty na atraktivní komerčně založené studijní obory s garantovanou perspektivou a možností špičkového odborného růstu za extrémně zajímavých finančních podmínek.

Pouze taková spolupráce umožní školám zachovávat tradiční a rozvíjet nové směry. Průmyslové investice s vyšší přidanou hodnotou, které k nám přicházejí, těmto trendům nahrávají. Ale pozor - jedná se o omezené časové období investičního boomu, na které je třeba pružně reagovat.

Samozřejmě pomoci by mohla vhodná legislativa. Ale role státu je v tomto případě podružná. Žijeme v době dynamicky se rozvíjející tržní ekonomiky. Chceme-li méně státu a více individuální odpovědnosti, pak současná situace vysokého školství je ideální příležitostí, jak to dokázat.

Autor je generálním ředitelem Air Products Česká a Slovenská republika